

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 ltr. — kr.
Félévre . . . . . 5 " — "
Negyedévre . . . . . 2 " 50 "
Egy hónap . . . . . 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hét hasábos poszt sorost 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többi r
hirdetéseket alku szerint jutányos aron vetetnek fel. Bélyeg díj n.
den külön beiktatásért 30 kr

Goluchowski és Thun.

Debreczen, aug. 12.

(G.) Goluchowski Agenor még mindig közös külügyminiszter, a kinek a szekere rudja már amugy is kifelé áll, megfélekedett arról, hogy ő voltaképpen nem önálló potentát, hanem a magyar és az osztrák miniszterelnököknek törvényben biztosított belolyása alatt álló miniszter s az osztrák Thun biztatására a királyhoz utazott s a két miniszterelnök nevében jelentést akarván tenni és rendelkezéseket szeretne tudatni a királylyal.

A külügyminiszter nagyon tévesen valami, a miniszterelnökök a királylyal való közvetlen érintkezése helyett fennálló hatóságnak képzelte magát s csak így indulhatott el a királyhoz belekontrádkodni a miniszterelnökök teendőibe és jogaiba.

Bécsből származott hírek még azzal tetézik a külügyminiszter önhittséget, hogy Bánffy magyar miniszterelnök és Thun az osztrák miniszterelnök egyenesen a külügyminiszterrel akarják és fogják megtudni a király elhalálozását.

A király és a magyar miniszterium közötti viszony oda fejlődött, hogy a király és a nemzet szándékban és politikában nem térnek el egymástól. Ez fáj az osztrákoknak és ezt szeretnék a kül-

ügyminiszter csekélyke intrikájával megbontani.

Thunék nemcsak a külügyminiszter oktalan küldetésével kísérleteznek, hanem leplezetlenül fejezik ki azon vágyukat, hogy a magyar kormány elbukjék.

Ezekkel az osztrák taktikázásokkal szemben mi a legnagyobb nyugalom álláspontjára helyezkedünk, mert nálunk egy a törvény parancsa, a legalkotmányosabb király akarata és a nemzet érdeke.

Ha tehát kormányválság lesz, az a Thun kormányt fogja elsodorni, a mely az osztrák zavarokat felidézte s helyreállítani nem tudta s maga tette lehetlenné, hogy a kiegyezés, a melyre mi alkotmányos formák és érdekeink kellő érvényesítése mellett mindig készen voltunk, létrejöhessen.

Ennek a kormánynak kell elbuknia a mi kormányunkkal szemben, a mely a bécsi tanácskozáson törvényes, alkotmányos és kötelező állásfoglalásához hű magatartást tanusított.

A tárgyalások meghiusulása nagy megnyugvás reánk nézve, mert abban a kormánynak az egész nemzeti közvélemény részéről helyeselt álláspontja nyilatkozott meg, amely ha továbbra is szilárdan fog állani, az alkotmányos ország álláspontja lesz.

Nálunk állandóság van, az eshetőségek az osztrákokat forgatták fel.

Nálunk válság csak akkor lehetne, hogyha ellentétek jelentkeznének a király akarata és a kormány szándéka között. Ez most, a mikor a kormány álláspontja országszerte népszerű nem is lehetséges,

Kár tehát az osztrákoknak a közvélemény félrevezetésére a végtelenségig lehetetlen fenyegetődzésekkel hetvenkedni, mikor ők maguk is tudják s kétségbeeséssel tapasztalják, hogy mindenféle taktikájuk csütörtököt mond és minden követelésük teljesen hiábavaló.

Maguk az osztrákok is tudják és belátják, hogy a magyar alkotmány, amelyre a legalkotmányosabb király esküt tett, szemben nem érhetnek el semmi czélt sem a kiegyezés dolgában.

Ezeknek a kétségtelen tényeknek, amelyek már a legközelebbi időben föltétlenül igazolást nyernek, az osztrák kormány nem tulajdonít olyan fontosságot, amilyet megérdemel s a milyen megilleti a magyar kormány álláspontját.

Persze Thunék hozzá voltak szokva a magyar kormány barátkozásához s nem tételezték fel egy engedékenységgel előzékeny kormányról, hogy belátja, mikép az osztrák viszonyok merő ellentétben állanak az alkotmányosság hatá-

Magyar nemzet.

— A »Debreczen« árcaja. —

Minek teremtett volna Isten
Erre a világra magyart,
Ha nem azért, hogy itt a földön
Örök igazságot akart, —
Minek adta volna kezünkbe
A győzelem fegyverét,
Ha nem azért, hogy itt a földön
Megszenteltesse a — nevét.

Hazám, imádott szép Hazám te
Sohsem viselhetsz rabigát,
Zuduljon bár gyilkos kezekkel
Életed ellen a világ —
Sorsod az egre van felírva,
Minden betűje tűzpaták,
Mely halálad napján villámként
Höhérid fejére szakad!

• Tyrtaeus. •

A tűzfal.

A »Debreczen« árcaja.
Irta: **Pierre Loti.**

Leghátul az udvarban laktak, szerény kis lakásban, az anya, a lánya és egy meglehetősen idős rokonuk, anyai részről való nagynénjük, akit magukhoz fogadtak.

A leány még nagyon fiatal volt, tizen-nyolcz évének virágzó tavaszában állott, mikor hirtelen rosszra fordult vagyoni állapotuk és régi családi házuknak ebbe a legolcsóbb udvari lakásába kellett vonulniok. A régi, utczára nyíló, szép lakást bérbe adták.

Közömbös emberek költöztek oda, a kiknek nem tetszettek a szobák úgy, ahogy voltak, a kik megroggalták az eköltözött, elszegényedett családnak sok holmiját, amihez kedves, régi, édes emlékek fűződtek.

Valami bírósági árverés megfosztotta a családot diszes bútoraitól és kis szobájukat, a melyben attól fogva valóságos remete módra éltek, régi családi emlékekkel kellett bebutorozniok, amiket úgy boztak napfényre a padlásról meg a lomtárból.

Az egyes bútorarabok persze nagyon furcsán illettek össze, de a három asszony azért mégis jól és otthonosan érezte magát az ósdi szobában.

Kissé szűken voltak ugyan, de nem szorongó kedvűek és nem is szomorúak, amiben bizonyára főrésze volt annak a fehér muszlin függönyös ablaknak, honnan barátságos, kedves kilátás nyílt a szomszédháznak napsugár-árasztotta udvarára, melynek alacsony falán vadszőlő s vadrózsa kuszott végig festőiesen, szepen.

És a három asszony már-már elfeledkezett lassanként letűnt napok kényelméről, gazdagságáról és fényéről; boldogan, nyugodtan éltek a meghitt szobáscsákában, ekkor valóság-

gal lesujtotta őket az a hír, hogy a szomszéd ház első emeletére másodikat épített, akkor pedig ablakuk előtt magas tűzfal emelkedik, mely megfosztja őket a viláosságtól, a levegőtől, a naptól s a kilátástól a kékellő meszes-szegébe . . .

És fájdalom, nekik semmi eszközük sem volt, hogy ezt a nagy szerencsétlenséget elhárítsák.

Kötömég növekedett a magasba, — a rétegek mindig följobb-följobb emelkedtek és a három asszony csak hallgatva, szorongva nézte . . .

Egy hónap leteltével a kőművesek elkészültek munkájukkal. — Sima kőfal meredezett immár a magasba az asszonyok ablaka előtt.

Mint az áthatlan, szürke, örökké borongó novemberi égboitoza, úgy állott ott az a gonosz, kemény fal s valami leküzdhetetlen, halotti merevség volt benne; és a következő nyáron később csirázott a vadinda és később pattant a vadrózsa-bimbó s beteges, szörványos volt a virága.

A kis szobába ugyan júniusban, vagy júliusban még behatolt a napsugár, de egy órával később jött reggel, este pedig egy órával korábban röppent el és a szobában a nagyvárosi házak hátsó kis udvari lakásának szomorú, komor szürkesége borongott.

Ez az idő, a hónapok, az évek tovaszállottak . . .

Alkonyatkor, mikor a három asszony a növekedő homály miatt végre letette himzését

rozott lényegével és kötelezőségével és miután ezt belátja szigorúan ragaszkodik törvényes, alkotmányos és elvállalt kötelességéhez.

Ha az osztrák kormány véglegesen meg fog győződni arról, hogy a magyar kormány nem enged a törvényes álláspontjából egy szemernyit sem, megint neki fog rontani a Bánffy kormánynak mindenféle képtelen gyanúsítással, csak hogy vereségének dühét lecsillapítsa.

Ez nem fog használni Thunéknak, mert ha a magyar kormány érdekét szerez arra, hogy az osztrákok ellene felbőszüljenek, a magyar közvélemény erejének egész súlyával fog a kormány mellett sikraszállani.

A kiegyezés válsága.

A válság fejlődése gyorsabb folyamatban halad előre, mint általában hitték. Ugy látszik, hogy az irányadó körök nem szándékoznak bevarni a magyar képviselőház megnyitását, mert attól tartanak, hogyha a krízis súlypontja oda helyeztetik át, annak lefolyása sokkal hevesebb lenne, mintha a magyar parlament elé már fait accompli-kat állítanának.

Az események szorosán egybekapcsolódó láncszemei a következők: Goluchovszki ischli utját követte a tegnapi magyar minisztertanács, ezt pedig az a hirtelen elhatározás, hogy Bánffy miniszterelnök Bécsen keresztül Ischlbe utazik.

A hirtelen egymásután következő eseményeknek a kormánypárti sajtóban okozott hullámverései egészítik ki a helyzetnek azt a képét, hogy a válság immár acuttá vált.

Tudósításaink a következők:

A félhivatalos Budapesti Tudósító ma azt a rövid értesítést hozta, hogy »Bánffy Dezső báró miniszterelnök ma Bécsbe utazik.«

Egy másik félhivatalos, a Magyar Távirati Iroda déli kiadása már azt jelenti, hogy Bánffy báró ma este Ischlbe utazik és átutazóban Bécsben egy napot fog tölteni.

Kétségtelen dolog, hogy a miniszterelnöknek ez a hirtelen utja Goluchovszky ischli referálásának és az ennek folytán tegnap szintén váratlanul megtartott minisztertanácsnak következménye.

Mint szimptomatikus jelenséget jegyezhetjük fel, hogy a miniszterelnök csak egymagában kel utra, szakminiszter nélkül, a mi arra mutat, hogy a jelenlegi utnak immár nem a megszakított tárgyalások folytatása a célja, hanem tisztán fontos politikai kérdéseknek eldöntése. Sokan azt hiszik és ez a föltevés nem mondható alaptalannak, hogy Bánffy már a mostani ischli kihallgatás alkalmával kérelmezni fogja a koronánál demisszóját, mivel a maga által teremtett helyzetből kibontakozni sehogyan sem képes.

Mindinkább valószínűnek látszik az a körülmény, hogy Bánffy még a múlt év folyamán, bizva szerencséjében és remélve az osztrák viszonyok orvoslását, olyan kötelezettségeket vállalt, a melyeknek ma már az események fejlődésének kényszere folytán, megfelelni nem képes és ez az, a mi reá nézve elviselhetetlenné teszi a különben igen egyszerű és természetes helyzetet.

Innen van, hogy egykori határozottsága helyett most már a habozás és rezignáció vett rajta erőt, ezért nem ment a multkori bécsi tanácskozások után Ischlbe és ezért kívánatos most rá nézve a válságot előbb lebonyolítani, mint sem a magyar parlament összeül, mert ez által hiszi magát megkímélhetni, egy reá nézve rendkívül kínos, és hasznot nem hozható parlamenti ütközettől. Mindezekből nem alapszólás nélkül következtetnek azok akik azt hiszik, hogy a magyar kormány sorsa már a legközelebbi napokban véglegesen eldőlt.

És az öreg nagynéne mondogatta néha: — En edes gyermekeim, adja Isten, hogy azt a szép napot még veletek megéljem . . .

Ó, de ugy késett, oly nagyon késett az a szép nap . . .

És az egyhangú, változatlan évek tovább tüntek, tünekedtek és mind szélesebbé vált az idő köze, mint valami athidalhatatlan folyam.

Az ifjuság himpora lassan-lassan mind tovaszállott a leány arczáról és senki sem kérdezte, csinos volt-e valaha, fiatal volt-e, kívánatos volt-e? Az anyja hajában is ősz szálak fehéreltek, az öreg nagynéne pedig törődött lett, egyre bólogatta 80 éves fejét és örökké ott ült a sötét ablaknál szinehagyott karosszékeiben.

A szürke fal alatt így venült a három asszony. És venültek a rózsák is, meg a bokrok is az udvaron, de kevesebbe vigasztalan vénülésükben minden tavasszal kipattantak a fiatalság bimbói.

— O, én gyermekeim, én szegény gyermekeim, mondogatta még mindig a nagynéne azzal az ő gyöngye hangjával, amely nem birta már, hogy be is fejezze a mondatot, amit meg kezdett, ha még csak megélném, amíg . . . — és fenyegetve odamutatott vékony kezével az ablak előtt meredező sötét, nyomasztó kötéltre.

Tíz hónapja sirban volt már az öreg asszony, elhagyottságot, ürességet, méla bánatot hagyott hatra a kis szobában, a mint ez már olyan drága halottunk után lenni szokott. Ekkor váratlanul megjött az örökség, amire nem is gondoltak már a szerény udvari lakásban.

Jól beavatott körökben egyébként azt beszélnek, hogy legközelebb Szapáry Gyula gróf is Ischlbe érkezik ki az egész nyarat a Semmeringen töltötte. Nem tudni, hogy Szapáry ideérkezésének mi a célja, de azon körökben, hol e hír ma fölmerült, bizonyos jelentőséget tulajdonítanak neki. A dolgok most mindenesetre dülöngélni kezdenek és a jövő hét elején Ischlból meglepő események híre fog labra kelni.

A P e s t e r L l o y d mai esti lapjában nagyon jelentőségteljes sorokat ír:

»Ha a miniszterelnöknek ischli utjából azt kellene következtetni, hogy a kiegyezési bonyodalmakból keletkezett helyzetnek fejlődése döntő stádiuma felé közeleg, e fel fogásnak alig lehetne ellentmondani. A parlamenti szünetek végük felé mennek és így természetes, hogy a kormány a még rendelkezésre álló időt fel akarja használni, hogy világosságot teremtsen és hogy a már az első ülésekben reá váró kérdésekkel szemben ne legyen készületlen. Hogy Bánffy br. Ischlben eddigi programjának kiegészítéséhez akar-e a koronától beleegyezést nyerni és hogy mily természetűek azok a javaslatok, melyeket előterjeszt, az a nyilvános tudomás előtt el van zárva és hiabavaló lenne e felett kombinációkba bocsátkozni. De sok jel arra mutat, hogy e perczig a két kormány között a nehézségek megoldása tárgyában még a megegyezés nem jött létre.

Meglepetés számba megy a tegnapi d. u. 5 órákor tartott minisztertanács is, mivel a nyári szünet vége előtt több minisztertanács tartása nem volt tervbe véve. Hogy így hevenyében, a kéznél levő miniszterek hirtelen összehívásával tartották meg a tegnapi tanácsot, szintén a helyzet komolyságára vall. Nem is vettek azon többen részt, mint a miniszterelnökön kívül Lukács László pénzügyminiszter, Dániel Ernő báró kereskedelmi miniszter és Perczel Dezső belügyminiszter.

A vén lány — mert bizony negyven esztendő volt akkor már — válsággal megfiatalodott, hogy váratlanul a vagyon birtokába jutott. Most felmondhatnak a házában a lakóknak, visszamehetnek az utcái szobákba, de azért régi, kedves megszokásból mégis leginkább a kedves kis szobában lesznek, úgy mint a kénytelen szegénység napjaiban, hiszen olyan sok emlék fűződött ahhoz az ősi szobához és aztán mostantól fogva ismét beáradhat oda a napsugár özöne, mert a magas, csunya falat lerontják, hisz ez most könnyű nekik, pénzzel mindent meg lehet csinálni a világban.

Végre megtörtént, a mire husz esztendőig oly forrón vágyódtak, a falat lerontották. Mindjárt április elején hozzáfogtak, a mikor az első henyhe meleg tavaszi fuvallat szállott a légből és az esték már-már hosszabbá váltak.

Gyorsan haladt előre a munka; lezabáló kövek lárma, kőművesek dalolása, törmelék, gipsz és mész hullása közben, porfelhő keretében tünt el a komor fal, mely oly sokáig zárta el az udvar elől a napfényt.

És másnap estefelé, mikor készen volt a munka, a kőművesek eltávoztak és beállott a csend, az anya és leánya vacsorához ültek és csodálkoztak, mily világos van még, lámpásem kell gyújtani.

Mint valamikor, régen letűnt időkben, ismét látták, miként imbolyog a szabadban a vadrózsák s vadinda.

De nem örült a két asszony, amint remélte. Sőt ellenkezőleg. Valami kimondhatatlan szorongó érzés fogta el szívüket. Tulajdonosan világos lett a kis, meghitt szobácska, szo-

és varrását, hogy mielőtt lámpát gyujtanának, pihenjen egy küssé, olyankor a fiatal lány, — aki már nem sokáig lesz fiatal lány, — fel-felemelte szemét a magas, szürke falra, a mely elrabolta tőlük a szép kék eget és valami gyermekes mélabujában, amilyen a rabokat szállja meg olykor, ugy képzelte, hogy meg most is az eget látja, amint kinéz az ab akon, csak hogy ez az eg küssé komor, alacsony és egyhangú, épen úgy, mint az az égbolt, melyet néha almáinkban látunk és amely nyomasztó súlyával ráborul latományainkra.

Ezen az égbolton pedig, amit ugy teremtetett magának almokból a fiatal lány, felfele kuszott a vadrózsák és vadinda szerényen és bizonytalanul, mintegy támaszt keresve a fal-égen, mert a nap, a levegő nagyon is kevés időre érte, sem hogy megerősödhetett és vidáman ringatózhatott volna a szélben.

A jó embereknek valami örökségre volt kilátásuk és estéknél, a mikor soha meg nem pihenő kezükben a varrással vagy himzéssel az ősi lámpa köré ültek, az örökségről beszélgettek rendszeren, de ugy, mint valami álomról, mint valami tündermeséről; — messze, nagyon, nagyon messze remlett mindannyiuknak ez a jövőendő gazdagság.

Elgondolták, hogy majd . . . akkor . . . mihelyt megjön Amerikából a pénz, rögtön megveszik a szomszédos házat, lehordatják a második emeletet, amely miatt ezt a csunya, gonosz tűzfalat építettek és akkor aztán megint napsugárban fürödnek az édes rózsák és a vadszőlő-inda. A magas falat lerombolni, eltakarítani volt egyetlen földi vágyuk, mely alhatatosan, folyton ott kísértett gondolataik között.

Érdekes, hogy kormánypárti, kivált a miniszterelnökhöz szorosán ragaszkodó körökben micsoda kombinációkat fűznek Fejérváry báró honvédelmi miniszter csökönös távollétéhez. Vannak, akik reményesgük utolsó horgonyát ebbe a körülménybe vetik; azt mondják, hogy nem lehet nagy a baj, ha a honvédelmi miniszter nincs még itt. A pesszimisták ellenben azt mondogatják, hogy azért nincs itt a honvédelmi miniszter, mert úgy sem lehet a dolgon segíteni.

Egy kormánypárti lap a minisztertanácsról a következőket jelenti:

A minisztertanácsot a rendes ügyek elintézésén kívül azért hívták össze, mert ezuttal a kiegyezési ügyekben a további teendőket meg kellett beszélni. E kérdésekben a kabinet teljesen szolidaris, amint hogy egyttal a miniszterelnök álláspontjával teljesen egyetért az egész szabadelvű párt is. A kiszivargott hírek szerint a mai tanácskozásokon már azoknak a teendőknél a részleteivel foglalkoztak, amelyek szükségessé válnak, ha az osztrák miniszterelnök nem nyújthat elég garanciát a kiegyezési javaslatok alkotmányos tárgyalására. Főképpen a gazdasági viszonyok rendezésére vannak tekintettel s ez a kérdés az, amelynek esetleg később nagyobb arányú tanácskozások válnak majd szükségessé.

A szabadelvű párt körében természetesen az események gyors fejlődése a legnagyobb érdeklődést kelti, annál is inkább, mert hiszen ez a párt eddig, a kellő authentikus felvilágosítások hiányában ugyszólván vakon nézte az eseményeket. Ez a vakság azonban most már nem sokáig fog tartani, mert a mint értesülünk, a pártot nemsokára, de minden esetre még a parlament megnyitása előtt értekezletre fogják összehívni, a mikor is a kormány fel fogja világosítani a pártot a helyzetéről, a párt pedig bizalmat fogja kifejezni a kormány iránt.

moru borongás üledett a butorokra és az asszonok lelkére is valami nagy, megfoghatatlan változás érzése nehezedett, amely mintegy erőszakkal elnyomta a régi emlékeket és új, más világot akart helyük teremteni.

Az anya és lánya semmit sem szóltak. Hallgatva, mindinkább növekvő szomorúsággal szívökben ültek az asztalnál és egy falatot sem ettek. Lassan lassan úgy érezték mintha valami nagy veszteség érte volna őket, amely beülhetetlen irtóhagyt maga után mint valami drága halott távozás.

Amikor az anya észrevette, hogy könnyel teltek meg leányának szem megértette, hogy annak lelkében is az sajtó, ami az övében s halkán így szólt:

— Hiszen megint felépíthetnők. Egészen úgy, amilyen a régi volt a mit lerontattunk. Nem gondolod?

— Én is gondoltam rája, — felelte a lány. De minek? Nézd anyám mégsem lesz az többé ugyanaz!

— Én is tettem; Hogyan is van az: ő, aki oly sóvárogva vágyodott, hogy lerontsák azt a régi falat, amelynek sötét háttérén egyszer tavaszkor egy szép fiatal matróz majd sok éven át a szegény elhalt nagynője profilja lerajzolódott ő most azt kívánja vajha újra ott allana a fal úgy mint azelőtt.

És hirtelen kióos fájdalom nyilallott át a szíven... Sirva fakadt a ven lány élete legkeserűbb könnyeit sirta, mert senki sem építhette fel újra a régi, a gyűlölt és mégis oly sokra emlékeztető édes falat.

KÜLFÖLD.

A keletázsiai kérdés. Az alsóház mai ülésén Curzon államtitkár kijelentette, hogy Mac Donald brit követ február 18-an táviratilag közölte, hogy a pekingi német követ kifogást emelt egy szárnyvonal építése ellen Csin-Kiang felé, azzal a megokolással, hogy Santungban Németországgal való megegyezés nélkül nem építhető. A brit kormány e felfogás ellen azonnal óvást tett Pekingben, valamint a német kormánytól is La-celles nagykövete útján. Bülow államtitkár erre a következő memorandumot intézte a brit kormányhoz:

„A brit kormánynak az a pekingi értesülése, mintha Németország pekingi követe útján kifogásolta volna azt a kíniai tervet, hogy Santung tartományban vasutat építsenek Csin-Kiang felé, arra alapítván ellenvetését, hogy a névezett tartományban Németország engedélye nélkül vasut nem építhető: nem felel meg a tényállásnak. Alaptalan tehát az a hír, hogy a német birodalom pekingi követe komoly követelményekkel fenyegetődött, ha követelésének nem tesznek eleget. A német kormány nevében kifejezett kívánság mindössze az volt, hogy ha a kíniai kormány idegen segélyt óhajt vagy kap, első sorban a német ipart és a német kereskedelmet foglalkoztassa. — A német kormány; elveihez híven, sohasem kívánt kizárólagos privilégiumokat és nem tesz kísérletet arra, hogy Santungban más nemzeteket a szabad versenyből kizárjon.”

Provaud azt kérdezi, igaz-e, hogy az idegen konzulok csefui gyűlésén, amelynek célja az ottani telep kiterjesztése volt, a német konzul tiltakozott a kiterjesztés ellen, mert az a németeket Santungban megillető jogokat sérti.

Curzon államtitkár azt válaszolja, hogy a külügyi hivatalnak nincs tudomása arról, hogy a csefui német konzul ily igényeket támasztott volna.

Az osztrák fegyvergyár bajai.

— Budapesti tudósítónktól, —

Milyen szerencse, hogy a steiri fegyvergyár nincs Budapesten, vagy valahol ebben az innenső házában. — Miket olvashatnánk most a bécsi lapokban a magyar szedelméskéről és a budapesti piac egészségtelen voltáról!

Pedig Magyarországon nem is tudunk rá esetet, hogy egy busásan jövedelmező vállalat hasonló módon valsegbe jutott volna valaha.

A mikor itt Budapesten egy kisebb, kerületi takarékpénztár a rossz pénzügyi viszonyok és alapítójának pénzzavarai következtében kénytelen volt felszámolását kimondani, a bécsi sajtó úgy neki ment a magyar pénzügyeknek, meg hitelünknek, matua egész Ausztriát tönkretette volna ama takarékpénztár összeesése, amelynek egy milliónyi alaptőkéjének mégis majdnem a felét sikerült a részvényesek részére megmenteni.

Hát még mikor itt egy üveggyár a rossz gyártási viszonyok, az osztrák konkurrenczia nyomása miatt válságos helyzetbe jutott, amit a nem egészen ószintén készített mérlegek egy ideig eltakartak.

Volt akkor mit hallanunk Bécsből, ahol ebből a két jelentéktelen s a netipiaczon jelenleg dúló válsághoz egyáltalán nem fogható eseményből kifolyólag válságos hajszát indítottak a magyar értékek ellen, amelyek pedig azóta is jól és biztosan kamatoznak a bennük bizóknak.

Nem így áll ám a dolog odaát. Ha valaki csak két héttel ezelőt azt merete volna állítani, hogy az osztrák fegyvergyár társaság amelyről tudva var, hogy megrendelésekkel allandóan túl van halmozva, az idén aligha tud osztalékot fizetni, annak egyszerűen a szeme közé nevettek volna.

És mégis. Mintegy másfél évvel ezelőt új vezérigazgatót állítottak Ausztriának ez első-rangu, 1869 óta fennálló iparvállalata élére

Hochauer dr., ezelőtti alelnökéne személyében, akinek első dolga volt a társaság részvényitőkéjét 3 millió frtról 12000 100 frt névértékű új részvény kibocsátása által 4,200.000 frtra emelni.

Képzeltető, hogy a tőzsdén is mit tartottak e vállalat biztosságáról, ha az új részvényeket a régi részvényesek 250 frtjával, tehát 150%-kos felpénzzel az utolsó darabig átvették.

Hogy a világot ennyire félre tudják vezetni, a hamis mérlegcsinálás útjára tértek s csak így történhetett meg az, hogy az 1896—97. üzletvevőre, tehát már az új igazgató működése idejére, 12 frtos osztalékot juttattak a részvényeseknek, a kiknek pedig a jun. 30-án letett 1897—98. évre meg kell elegendniük azzal az 5 frttal, amelyet kamat címén július 1-jén felvettek.

Ha ezt már előre ki nem fizette volna a társaság, aligha kapták volna ezt is, mert már ki van derítve, hogy az 0 és felmillióval felvett készletek óriási mértékben túl vannak becsülve, magyarán mondta: hamisan vannak beallítva a mérlegbe. Csak ezen a módon tudott a visszalépett vezérigazgató valamelyes üzleti nyereséget kimutatni akkor, amikor tulajdonképen tetemes veszteségről kellett volna beszámolnia megbízóinak.

A gyár kerékpárüzlete maga oly fényesen jövedelmezett, hogy csakis bünös üzelmekre lehet gondolni, a mikor egy ilyen nagy-szabású vállalat jut hasonló válságok közé.

És tényleg most sül ki, hogy az a sok megrendelés — iszonyatos pénzbe került a gyárnak. Mert az igazgató derüre-horura kötött szállítási szerződéseket a külföldi államokkal, meg pedig — ha kellett — csaknem ingyen, hogy a megrendelést más gyárak elől elkaparintsa. Így például Hollandiának egy fegyverrendeléséről beszélnek, a melyet a gyár olyan poton aron vállalt el, hogy ezeket a puskákat nem holland adózó polgárok, hanem a fegyvergyár részvényesei fogják megfizetni, tehát csupa osztrák és magyar honpolgar, mert e részvényeket magyar reszről is mindig szívesen vásárolták.

Csoda-e, ha ezek a részvények, a melyek még augusztus elsején 290 forinton a bécsi tőzsde legkeresettebb papírjai voltak, ma 220 forintért sem kellenek senkinek? Vajjon megfizeti-e az igazgatóság és a felügyelő-bizottság azt az óriási veszteséget, amelyet a részvényesek az ő könnyelműségük folytán szenvedtek? Valószínűleg eszükbe sem fog jutni. Pedig hát egész szép társaság ütött ott a zöld asztalnál. Elnöke a zavarba került vállalatnak Starhemberg Kamill herczeg, alelnöke pedig Tavsig Tivadar lovag, a magyar pénzügyeknek hirhedt ellensége. Az igazgatóság tagjai között is áll egy-két híres és hirhedt nev. Itt adjuk őket sorjában: Berger Janos, Buddenbrock báró, Foregger Cezsar, Hahn lovag, Imhoff Miksa báró, Országh Sándor dr. Millanich Alajos dr. Bayer Nándor dr. lovag.

A mi a bécsi piacot illeti, az erősen megsínyli ezt a botrányt, mert rövid időközben most már harmadszor esik meg osztrák iparvállalatokkal ilyen eset, ami nemcsak a külföldi tőkét, de a belföldi értékpapírvásárló publikumot is bizalmatlanná teszi.

A legutóbbi két eset még élénk emlékezetében áll olvasóinknak. Az Ausztria emailgyár hamis mérleggel akarta eltussolni azt, hogy gyárait drágán vásárolta meg. Amikor a válság kitört, a kibocsátó pénztintézet maga váltotta vissza az eredeti áron a részvényeket, melyeknek tulajdonosai ekkép ép bórral szabadulhattak.

A másik az „Union» bádogyár volt, amelynek Zólyomban is van egy gyártelepe. Ez tényleg fizetéseképtelen lett, de — mint tudva van, — a társaság alelnöke az egész hiányzó összeget, — amely pedig százezrekre ment, — megtéitette. A részvényesek tehát itt sem jártak rosszul. Maskép áll a dolog a fegyvergyár bajánál, amelyet ez a nagyszabású vállalat majd csak kihever, de a részvényesek aligha.

A háboru.

Békekötés előtt.

Budapest, aug. 6.

Mac Kinley, a győzelmes amerikai köztársaság elnöke elfogadta a lealázott Spanyolország jegyzékét, a mely egyesülve azt köti ki feltételül, hogy a békekötést a cortex is jóváhagyja. A válasz már ma valószínűleg Madridban lesz és az ellenségeskedések Kuba, Portorico és a Filippi-szigeteken nyomban megszűnnek. Az ellenséges államok közt létesült megegyezést egy washingtoni távirat is megerősíti és a jegyzőkönyvet, a mely a békefeltételeket tartalmazza, már megszövegezték. Az amerikai jegyzőkönyvben foglalt föltelek ugyanazok, a melyeket Mac Kinley az első békeajánlatra követelt. Ezután még csak néhány formális kérdés lesz elintézendő.

E fontos és nagyjelentőségű híreket még éjjel hozta meg a táviró, és most már a politikai és diplomáciai körökben is biztosra veszik, hogy a békekötés pár nap alatt megtörténik. Az Egyesült Államokról a hiszékenyebbek azt is föltételezik, hogy attól a föltételétől a mely szerint Spanyolország vegye át a kubai adósságot, el fognak állani.

Ha ez a föltétel el is esik, Spanyolország régi fényének és hatalmának vége, penzügyi zavara pedig beláthatatlan időkre fog kiterjedni. Az Antillák gyöngye elveszett és elveszett vele Portorico is, amelyről a háboru kitörésekor szó sem volt.

A szerencsétlen háboru eredménye tehát Spanyolországra nézve megsemmisítő és a »felszabadult« Kuba sorsá a jövőben csak oly kétséges lesz, mint milyen az eddigelő volt. Hiszen az amerikaiak a fölkelőkkel már eddig is igen szomorú tapasztalatokat szereztek. A régi lelkesedés, amelyet a yankeek az elnyomottakért tanúsított, elmúlt és az Uniónak nagy megerősítésébe fog kerülni hogy az évek óta ott dúló anarchiát megszüntesse.

A béke megkötésénél nagy jelentősége van annak is, hogy Delcassé, az új francia külügyminiszter, a nemzetközi politika terén most első alkalommal szerezhethet babérokat. — Franciaország, amely a háboru kitörése perczétől kezdve a spanyolokkal rokonszenvezett, nem sokat érhetett el ugyan a szerencsétlen nemzet érdekében, de a mit megtehetett, az megtette. Bár kézenfekvők az okok, a miért tette, még sem vitatható el tőle az az érdem, hogy a béke helyreállítása érdekében buzgó igyekezetet fejtett ki.

A legújabb események a következők:

London, aug. 12. A mint a Reuter-ügy, nőkség Manillából e hó 5-ről jelenti, az amerikaiak nincsenek megelégedve Aguinaldo magatartásával, kinek a benszülöttkre való befolyása szünőfelben van. A felkelők egy gőzhajójukat az öbölben készenlétben tartják, hogy szükség esetén biztosítsák Aguinaldo menekülését.

Gibraltár, aug. 12. A San-Roguebau (Cadix teetomány) állomásozó spanyol csapatok parancsot kaptak, hogy tartsák magukat készen a Filippiszigetekre való utra.

Santiago de Cuba, augusztus 12. Az »Alicante« ma 1000 harczerével spanyol katonával tengerre indult. Az »Isla de Luzon« ide érkezett, hogy még 20000 embert elszállítson.

Egy derék rendőrkapitány.

Oly ritkán esik meg, hogy a szent Hermandad valamely közegéről a lapokban ily ezimer emlékeznek meg. A rendőrséget útui illik, dicsérni nem — fair. Most is, hogy besztercei tudósítók az ottani rendőrfőkapitány ügyéről szeneciós közleményt írt nekünk, érdekes tudósítása fölé ezt a czímet írta: *Egy rendőrfőkapitány bünei.* Pedig bátran odairhatta volna: »Egy főkapitány, a milyennek lennie keil.

Hívják pedig a rendőrfőkapitányoknak ezt a ritka speciesét Gyürk Zsigmondnak. Mar a neve is elárulja, hogy jó magyar ember, a ki tudja Isten mily véletlenül csöppent oda a szászok közé, akik most gyűlölségükkel tisztelik meg.

És miért haragsznak rá oly nagyon? Taián nem viseli jól a beszterceiek közbiztonságának gondját, vagy talán nagyon erőlyesen örködik a rend fölött, melynek m. l. Dehogy? Csak az a vette, hogy merészkedik Paulusnak lenni a sok Saulus között és nem engedi meg, hogy Beszterceben, ebben a magyar szent koronához tartozó városban magyar ellenes üzelmek kapjanak lábra.

Ez eprszé elég ok, hogy a besztercei szászok haragját magára vonja a besztercei rendőrfőkapitány, kitől most mindenkép szabadulni próbálnak.

Dühükbe a besztercei szászok eléggé komikusan járnak el. Tavaly nagyon meg voltak vele elégedve s akkor 109 frtos pótléket szavaztak neki.

Azóta azonban Gyürk Zsigmond méltatlannak mutatta magát erre a személyes elismerésre.

Mert ő volt az, ki a Bistritzer Zeitungnak egy Petőfi emléket gyalázó cikkére felhívta a kolozsvári főügyészség figyelmét. A kolozsvári esküdtszék a lapszerkesztőt nemzeti igaztást elmarasztalta.

A főkapitány büne volt továbbá, hogy a tárgyalás elől bujkáló szász szerkesztőt es kiadót kinyomozta és Kolozsvárra behozta, az ő büne volt továbbá az is, hogy amikor az okvetetlenkedő szászok a büntetést kiállott vértanukat ovációkkal készültek fogadni, ezt az ovációt meg tudta akadályozni.

A főkapitány megselekedte végül azt is, hogy a József főherceg látogatása alkalmával kitűzött kék-vörös zászlókat karhatalommal levétette s tulajdonosait: dr. Kiss-t, dr. Láng-ot és dr. Kelp-et elzárásra és pénzbüntetésre ítélte.

Hipnotizált hirlapiró.

Debreczen, aug. 12.

Érdekes jelenetnek voltak tegnap este néhányan tanui dr. Brunner Lajos lakásán.

Gondos Sándor ujságíró kollegánk, ki Párisban a hipnotizmus titkait a világhírű Jean Charcot filstől tanulta, hipnotikus álomba ejtette Löw Józsefet, a »D. E.« belmunkatársát.

A társaságban jelenlevő orvosok eleinte tartózkodással fogadták Gondos tudományát, de ő csakhamar bebizonyította, hogy alaposan érti a hipnotizmusnak a közönség előtt ma még titokzatos tudományát.

A társaságtól elkülönítve két tanu (orvos) jelenlétében fogott hozzá az elaltatáshoz.

Egy fehér csontvégű czeruzát adott Löw József kezébe azzal az utasítással, hogy azt a két szemé között közvetlenül a homlok előtt tartva, lehetőleg erősen nézze.

Gondos Sándor ez alatt feloldalra állott a medium előtt és erősen a szemére nézett. Fél percz leteltével a medium szemidegei kifaradtak a merev nézésben és kezei mintegy önkénytelenül le akarták loecsájtani a czeruzát.

Nem volt már rá képes, teljesen a hipnotizőr hatalma alatt állott, a ki pusztán róné-

zessel kényszerítette most már, hogy a czeruza fehér végere tekintsen.

A tulajdonképeni hipnotikus álom csak a hipnotizőr szavára kezdődött, ki erőt ljesen rá kiáltott:

— Aludjon!

Majd ismét kis idő múlva:

— Akarom, aludjon! érti, akarom!

Merev, majdnem üvegtékintetű nyitott szemekkel ült a medium a széken. A hipnotizőr szólt hozzá:

— A társaság be fog jönni. Ne féljen.

A mellékszobában levők erre bejöttek és a medium mögé állottak.

— Kik vannak itt? — kérdezte ekkor Gondos Sándor.

Löw darabos, merev hangon számlálta el a jelenlevőket, a nélkül, hogy látta volna őket.

A társaságban Than Gyula szerkesztő elen volt. Gondos, hogy megmutassa fölényt a médium fölött, rászólt:

— Than ur nincs itt!

— Nincs. Szinte ijedten adta a medium a váiaszt.

— Gyujtson rá egy cigarettára.

— Alljon fel,

Mereven állott fel Löw. A lába talpa nem is nyugodott a földön. Csak a sarkán állott.

— Olvasson háromig, aztán ébredjen föl...

— Egy... kettő... három!

Löw a szeméihez kapott és fölébredt. A lefolyt dolgokra azonban éppenséggel nem emlékezett.

H I R E K.

* **A színügyi bizottság ülése.** A város színügyi bizottsága folyó 16-án délután 4 órakor tartja ülést.

Az ülés első tárgya Komjáthy János színigazgató beadványa a hármás berletrendszert ügyében.

Második tárgya a színügyi biz. ülésének küldöttsegi munkalát a színházi berletrendszer feltételeinek megállapítása tárgyába.

A tűzoltóság kérelme napi ket forint husz krajczarnyi felügyeleti díj kifizetése miatt lesz a színházi bizottság ülésének utolsó pontja.

* **Iskola megnyitás.** A mester-utcában elkészült az új elemi iskola, mely két tanterebből és egy tanítói lakásból áll. Az iskola a tanév elején már meg is nyílik.

* **Három ingyenes hely.** A helybeli m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága egy átirattal a városi tanácsot, affelől értesíti, hogy a földmívelői iskolában három növendék részére alapítványi ingyenes hely ürrült meg — melynek beöltéséről a jövő 1898—1899 tanévre a városnak van joga gondoskodni illetve növendékeket e végre kijelölni.

* **Felelőbizetés a törvényhatósági bizottság határozata ellen.** Az ipartestület ügyében a törvényhatósági bizottságnak határozata ellen ma egy 400 név aláírással ellátott felelőbizetés adatott be. A felelőbizetést lapunk holnapi számában egész terjedelmében közölni fogjuk.

* **Tájékoztató.** A debreczeni ev. ref. főgimnáziumban az 1898—99. iskolai év szept. 1-én nyílik meg.

1. Fölvétel. A gymn. I-ső osztályába ez amennyiben a mult iskolai év végén tartott beírás alkalmával a többi osztályok száma be nem telt, ez osztályokba való beírás szept. 1—8. napjain történik. Szept. 1—4. napjain csak pro. vallásuak, szept. 5-től kezdve bármily vallásuak jelentkezhetnek felvételre. Uj növendékek a felvételnél iskolai születési

és himlőoltási bizonyítványt kötelesek felmutatni. A tanintézetek azon régebbi növendékei, kik még a múlt iskolai év végén beiratkoztak beirású lapjokat iskolai bizonyítványokkal együtt szept. 5-ig tartoznak osztályfőnökeiknek benyújtani; ellenkező esetben felvételük érvényessége megszűnik, s helyükre mások vétetnek fel és beírás alkalmával fizetett díjaikat is elvesztik.

2. D i j a k. a) A háznagy hivatalnál fizetendő felvételi díj 2 frt minden ujjonnan beépő tanulóval, tandíj prot. vallású tanulóké 20 frt, nem prot. vallásúaké 40 frt, melynek első fele a beíráskor fizetendő; egyházker. felügyelődíj kivétel nélküli 1 frt 20 kr., bizonyítványi díj nem jótéteményesek részéről 1 frt, jótéteményesek részéről 50 kr.; takarítási díj kivétel nélküli 10 kr., tanári nyugdíjintézet részére 3 frt, mely alól a tanulók tandíjkezdőmennyők arányában mentetnek fel.

b) Az igazgatói hivatalban minden tanuló részére a beíráskor fizetendő: bizonyítványdíj 15 kr., ifjúsági könyvtára 4 alsó osztályától 20 kr., 4 felső osztályuktól 30 kr.

3. F o l y a m o d a s j ó t é t e m e n y e k e r t. Bentakás, tandíj és tapintezeti kedvezményekért ujjonnan belépő tanulók folyamodványokat aug. 15-ig tartoznak az igazg. hivatalba beadni. Az I-ső osztályba lépő bármily jótéteményért folyamodó tanulók felvételi vizsgálatot tartoznak tenni, mely díjtalan és szeptember 1—2. napjain tartatik meg.

4. A i s k o l a i é v ü n n e p e l v e s m e g n y i t á s a szept. 9-én délelőtt 9 órakor istentisztelettel történik, mely után a tanítás azonnal megkezdődik.

Debreczen 1898 aug. 11.

A főgymn. igazgatóság.

* **Görög-tűz M.-Szigeten.** Máramaros-Szigeten, ahol a debreceni szintársulat működik jelenleg, csinos kis eset történt: A »Hadak útja« előadása alkalmával kibővítették a színpadot a piski csatát az udvaron rendezték. A toronyór a nyitott udvaron megpillantotta a görög tüzet, azt hitte igazi tűz s veszélyben a szinkör s a benne levő közönség élete. Nosza tüzet jelzett a toronyór. kivonult a tűzoltóság az összes felszereléssel. Mire a tűzoltóság a szinkör elé ért, már elmult a görög tűz és teljes sötétség uralkodott az udvaron.

* **Apa és férjgyilkosság.** A napokban a Szombatság községhez tartozó 11. számú őrháznál hét halalos sebtől vérezve, a kutban találtak rá Rubesch Rózsai Ignác vasuti ör hűlőjét. A csékei járásbírósnál maga a meggyilkolt felesége, Rózsai Ignácné, szül. Varga Ágnes jelentette az esetet, amelyről a következőket adta elő:

Férje este 8 órakor lefeküdt, miután már jóval előbb mindannyian aludni tértek, ő is, meg leánya, a 15 éves Margit is. Ugy 9 óra felé bezörgött valaki a férjéért s férje kiment. Alig néhány pillanat múlva a következő kiáltást hallotta az udvarról:

— Siess, Ágnes, mindjárt végem van!

Mikor pedig kiment, az udvaron levő kútnál két férfialakot látott s ugyanakkor erős loecsanást hallott a kutban. A két férfi az ő jöttére elszáradt ő pedig kereste a férjét, a kit holtan találtak meg a leánya segítségével a kutban.

A vizsgálat vezetőjének gyanusnak tűnt fel az asszony zavart vallomása annyival is inkább, mert a helyszíni felvételnél a hulla egyik ökölboszoritott kezében egy csomó női haját találtak, amely egészen megegyezett a Rózsai Ignácné hajával. Végre is az asszony a keresztkérdések a ttt olyan zavarba jött, hogy bűnbánó vallomást tett s beismerte hogy ő tette el láb alól az urát, akir iszakosságért halálosan meggyűlöl. Rózsai Ignác a végzetes este is holtárszeg volt s mégis pénzért zaklatta az asszonyt, hogy pálinkát hozathasson.

Nagy veszekedés támadt köztük. Az asszony végre is botot ragadott s verni kezdte a magával tehetetlen embert, a kit — a leányával együtt — kituszkoltak a szobából.

A dulakodás hevében azután úgy meglökték, hogy a magával tehetetlen ember beleesett a kutba, s állítólag ott törté össze ma-

gát. Ezt az utóbbi állítását azonban az orvosi szakértők véleménye megczáfolja, mert a fejsebet csakis éles eszközökkel kaphatta Rózsai Ignác. Az asszonyt leányával együtt beszállították a kir. ügyészség börtönébe.

* **Az ál-tanácsbíró ur.** Néhány nap óta egy Dr. Stadler nevű s állítólag Bécs székes fővárosnál tanácsbírói állásban levő 23—24 éves elegáns megjelenésű, csinos fiatal ember tartózkodott városunkban egy szép hölgyvel. Lakást persze az Angol szállodában fogadtak és kegyetlenül adták a rangos urat. Ám a tanácsbíró ur meg lehetett szorulva apró költség dolgában, mert állítólagos fényes állása daczára nyakába vette a várost s megpumpolni igyekezett az ismeretes »pillanatnyi zavar« emlegetésével több bírót, a polgármestert, majd az alispánt, aki azonban utasította, hogy előbbi főkapitányi engedélyt szerezzon s egy rendőrrel meg is mutattatta neki a főkapitányi helyiséget. Először azonban Szalay törvényszéki bíró szíves készségét vette 5 forint erejéig igénybe. — egy kevés utazási költséget, de a főkapitány mindenek előtt igazolásra szólta fel, mely fel szólításra a tanácsbíró ur iszonyatos zavarba jött s hebegve válaszolta, hogy bizony ő nála efflele jegy nincsen, Erre a főkapitány azzal a jóakarata tanácsal látta el, hogy a dolog ilyen állása mellett tanácsos lesz mielőbb kerekét oldani a városból. A tanácsbíró ur, ki országos szélhámos lehet, megfogadta a tanácsot és bajos hölgyével tegnap el is utazott, miután több uri embert megpumpolt és Hauernel is elfeledte kiegyenlíteni 8 frtos számláját.

* **A kegyelet** Az a nép érdemli meg a jövőt, amely megbecsüli múltját. A népek legnagyobb erénye a kegyelet, melylyel a múlt örömei és szevedései, történetők korszakos dicsőségei és megrázó katasztrófái, vezérlő nagyjai iránt viselkednek. Az öröm vagy bánat, mely egy-egy nevezetes évfordulón kegyeletes visszaemlékezést ébreszt az utódokban, egy-egy bizonyítvány arról, hogy ez a nép megérdemelte a múlt dicsőségeit és okólni akar a bajdan csapásain. A monumentális, avagy a legkisebb emlék is, melyet az évfordulót ünneplő kegyelet emel, egy-egy diadal oszlopa azok a nemzedékek is, mely az emlékre összeadta filléreit, rászentelte tudását. Nevezetes évforduló a magyarnak a most folyó év is. S a nép nem volt érzéketlen, mihez ünnepelnie kellett felszázad előtt lefolyt küzdelmét és alkotmányos jogainak törvénynyét élő valóra voltat. Lelkesen és áldozattal ünneplte a nemzet s itt és ott kisebb-nagyobb emlékeket emelt az évforduló örömeire. A kegyelet nyilatkozik meg mindez emlékekben, kegyeletek oktatják a jövő nemzedéket. Leghatalmasabb emléke az évfordulónak az az óriási csatakép, melyen magyar és lengyel művészek jelesei dolgoztak egy esztendőn át. Ecsetjüket a mult szellemének ihletére vezette es a mű, melylyel megörökítették a szabadságharc egyik legszebb diadalmát, a mely kegyeletes célzatában, epp oly művészi kivitelben, b u z d i t ó, lelkesítő, tanulságos. Az ország szívében a fővárosban áll a kép, mielőtt külföldi vándorútjában hirdetné dicsőségünket, jelképül annak, hogy a kor, melynek emlékeztetője, minden magyar szívének kelles közepén van bevésve. Idegen országok fiai, németek, francziák s olaszok, kik átutaznak Budapesten, elragadtatással szólnak erről a képről s nem győzik dicsérni azt a nemzetet, mely szabadsága bajnokainak már egy felszázad múltán egy olyan hatalmas emléket készit. Mennyivel többet lát e képen a magyar, melyen emvéreivel találkozik. aki tudja, kije, miye volt a sok jeles, kik a képen megörökítvék. Bizony mindannyiunk dicsősége a Bem-Petőfi körkép, mert mindnyájunk emléke a szabadságharcnak és a felszázados évfordulónak.

* **A segesvári Petőfi emlék.** A Segesvár mellett elterülő térségen, az ott az 1849 július 31-én vívott csatában elesett honvedek emlékére tudvalevőleg a nemzeti kegyelet szép emléket állított fel, gróf Haller Zsófia pedig az emléket gyönyörű kerttel vetette körül s egy Petőfi házat is építtetett. Azóta

valóságos népvándorlás szinbelye a fehér gyázai sík, de az oda vezető ut rosszasága miatt alig megközelíthető. Erre való tekintettel — mint nekünk Segesvárról írják — Lendvay Sándor főszolgabíró intézkedett, hogy a honvédekhez vezető ut a lehető legrövideb idő alatt jókarba helyeztessék.

* **Értesítés** a debr. ev. ref. főgimnáziumban az 1898/9. iskolai év kezdetén tartandó javító, pótló, fölvételi, magán és érettségi vizsgálatokról: 1. A javító és pótló vizsgálatok aug. 30—31-ikén tartatnak, még pedig a 4 felső osztályé aug. 30-án, a 4 alsó osztályé aug. 31-ikén. 2. A fölvételi vizsgálatok szept. 1—2 napjain délelőtt tartatnak. 3. A magánvizsgálatok a VIII. osztályé aug. 30-ikán, az I—VII. osztályé szept. 2—3. napjain tartatnak, még pedig délelőtt az irásbeliek, délután a szóbeliek. 4. Az érettségi vizsgálat: az irásbeli aug. 31. szept. 1. 2. 3. és 5. napjain, a szóbeli es javítóvizsgálat szept. 8—9 napjain lesz; jelentkezhetni a teljes érettségi vizsgálatra aug. 30-án déli 12 óráig, a javító vizsgálatra szept. 6. déli 12 óráig az igazgatóság-nál. Debr. 1898 aug. 11. A főgymn. igazgatóság.

Táviratok.

Bánffy Bécsben.

Budapest, aug. 12. A »Debr.« ered. tav. Baró Bánffy Dezső miniszterelnök ma délelőtt 10 órakor Bécsben Kállayval huzamos ideig értekezett; delután pedig Golluchowsky külügyminisztert látogatta meg. Hogy mindezeknek mi az eredménye, azt persze titkokban tartják. Annyit azonban biztosra vehetünk, hogy a kiegyezés ügyében újabb szerencsepróba történt.

Vonat összeütközés.

Budapest, aug. 13. (A Debreczen eredeti táv.) Genua-Pentadeczinó közeleiben tragikus kimenetelű vonatösszeütközés történt, melynek következtében kilenczen meghaltak — huszan pedig megsebesültek.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Reich Jenő és Társa jelentése. —

Távirati tudósítás. aug. 12.

Határidőüzlet.

Zárul 1 órakor.

Buza őszre	8.25
Tengeri juliusra	4.15
» augusztusra	—
Rozs őszre	6.54
Zab szeptemberre	5.40

Ertéktőzsde.

Zárul 1 órakor.

Osztrák hitelrészvény	361.50
Magyar »	396.—
Államvasuti	362.10

Zola-pör — Münchenben.

(Björnston kontra Münchner Neueste Nachrichten.)

Budapest, aug. 11.

Immáron bizonyos, hogy a Zola-pört átlántálják Párisból a német földre.

Az eset a következő:

Ismsretes, hogy Björnston, a híres norvég költő szenzációs nyílt levélben kijelentette, hogy föltétlenül megbízható egyéniségtől tudja, hogy Hohenlohe nemet birodalmi kanczellár Dreyfus kapitány esetéről azt mondta hogy a szerencsétlen száműzött ártatlanul szenved.

A levél hatása óriási volt és Björnston Dreyfus ellenségei átkozták, azok pedig, akik éppen ez ügyben az igazság keresés hívei, örömmel üdvözölték a bátor harcost. A Münchner Neueste Nachrichten pedig hazugnak, nyeglének, szélhámosnak nevezte Björnston aki itt a bajor fővárosban Langen Richard könyvkiadónál lakik.

Ma Björnson a Müncheni I. ker. bíróság-nál becsületsértésért bepörölte a Münchner Neueste Nachrichten szerkesztőjét. Világos, hogy a bizonyítási eljárás révén a Björnson-

pör nem egyéb, a Zola-pör francia kiadásánál.

Björnson ugyan ekként nyilatkozik az ügyről:

— Egyáltalán nem szándékozom a Zola-pört nemet földbe átlántani, — de az én koromban és társadalmi meg irodalmi állásomban nem szabad erkölcsi arczulesapásokat nyomdafestékekkel nyugtázni.

Az illető újság nyelvének és hazugnak nevez. Mit mondtam? Szóval-szóra ezt:

Hohenlohe birodalmi herceg egy Münchenben élő előkelő és ismert személyiség előtt kijelentette, hogy Dreyfus ártatlan, a valódi bűnösök sokkal magassabban ülnek, akiket a francia kormány nem mer az igazságnak kiszolgáltatni.

Ezt állítottam. Ezt be is fogom bizonyítani. Igaz ugyan, hogy a törvény értelmében Hohenlohe herceg, mint birodalmi kancellár megtagadhatja a vallomást, de ugyanannak a törvénynek az értelmében köteles ez az illető előkelő egyéniség vallani, hogy hallotta-e ezt a kancellártól vagy sem.

Egyéni az igaz — és most már mindenki láthatja, hogy mi a céloim, amikor a Münchner Neueste Nachrichten ellen pört indítottam...

Ezt mondta Björnson és amit elhallgat az a következő:

A norvég költő német bíróság előtt megtagadhatatlan eskü alatt meg akarja állapítani, hogy Hohenlohe kancellár, aki bizonyára ismeri a kulisszatitkokat, szavakihető egyéniség előtt kijelentette, hogy Dreyfus ártatlan, a bűnösök pedig olyanok, akiket magas állásukban a francia kormány nem mer kiszolgáltatni Th miszok.

Itt van aztán az összefüggés a Zola és a Dreyfus-pörrel.

Csak hogy a kormány alighanem ki tud fogni Björnson elmés számításán. Van a német törvénykönyvben egy ugynevezett Frenndengesetz, amelynek alapján bárki, aki kellemtelenkedik, — ki lehet utasítani a birodalomból, minden megokolás nélkül.

Björnson tehát ki fogja utasítani a német birodalomból, a pör elmarad és az előkelő és ismert egyéniség nem jöhet abba a helyzetbe, hogy vallhasson.

Ez, amint köztudomású, Lenbach a híres festő, Bismarck barátja, aki előtt Hohenlohe arczképek festése közben tette ezt a nyilatkozatot.

Kolombus hamvai.

Spanyolország az utóbbi idők nagy csapásai között sem feledkezett meg legnagyobb férfiak, Kolombusnak hamvairól, melyek Havannában vannak. A valencziai »Las Provincias« lapja az érdem, hogy a lapját megindította s most végig gördül az egész spanyol sajtón.

Vezércikkben, tárczában költeményekben egyhangulag azt követeli egész Spanyolország: hogy Kolombus csontjait haza kell hozni s nem szabad az eretnek amerikaiak szakmányul engedni. Kolombus tudvalevőleg Havannában van eltemetve, a jezsuiták által 1725-ben emelt kápolnában, hol tiszteletére ejjel-nappal ezer gyertya ég.

Egy domborművű mellszobor mutatja a talon azt a helyet, hol Kolombus földi maradványai be vannak falazva és alatta e szavak állnak: »O restas e imagon del gran Colon mil siglos durad, guardados on la remembranza de neus ra naon.« (A nagy Colonnak maradványai és arczképe, mely túlélt ezer éveket, maradván a hamvvederben és nemzetünk emlékezetében.)

De Kolombus nemcsak itt nyugodott. 1505-ban halt meg Sevillában, Végrendeletében azt kívánta, hogy San Domingóban Haiti szigetén temessék el, mindazáltal a sevillai temetőben tették örök nyugalomra. Csak harmincz évvel később (1536-ban) teljesítették óhaját fiának kívánságára. Csontjait kiásták. Nyugat-Indiába vitték s a san domingoi székes-egyházban temették el, azon a szigeten, melyet ő fedezett fel, azon városban, melyet ő alapított s melyet atyjáról nevezett el, kit Domosknak hívtak.

A lakosok függetlenségi harcra következőben Spanyolország a szigetet elvesztette Franciaország számára. Aristizibal spanyol kormányzó azonban a drága csontokat nem akarta idegen kézbe hagyni, elvitte Havannába s ott temetette el. E miatt nemzeti hősként tisztelik Spanyolországban, annyival inkább, mert a spanyol kormány a bekeszerződésben elfelejtette kikötni, hogy a tisztos csontokat ő kapja meg.

Most azt várják, hogy Blanko tábornok épen úgy fog cselekedni, mint annak idején Aristizibal kormányzó. A sajtó — mint fontosabb említettük — egyhangulag követeli a csontoknak hazahozatalát.

A »Globo« ezt írja: A mi egyik legnagyobb és legjogosabb igényünk a dicsőségre, a csodálatraméltó Kolombus Kristófnak a személye, ki az újvilágot számunkra fölfedezte. Nem szabad, hogy hamvai, melyek most a havannai székesegyházban őriztetnek, a yankek kezei közé kerüljenek, nem szabad árulók és eretnekek szakmányúvá engednünk. — Abbe a pillanatban, mikor Spanyolországnak Kubát föl kell adnia, Colon hamvait, a gyászoló haza lobogójába takarva, vissza kell hozni Spanyolországba.

Az »Imparcial« a következőket írja: »Mi is fölkialhatunk, mint a Romanceróban: Hagyjuk el a házat, hagyjuk el a várost, hagyjuk el az országot — ezt megtehetjük. De nem szabad elmennünk arról, hogy lareszeinket magunkkal ne vigyük. Az amerikai latin fajnak lareszei Kolombus hamvai olom koporsóban, Havannában.

Az »Epoca« azt követeli, hogy nem szabad megint oly féltékeny lenni, mint 1795-ben; a csontok visszaadását a bekeszerződésben ki kell kötni. Mert, hogy különben mi történhetnék az a »La Provincia«-ból tűnik ki, mely lap ezeket írja: Ez a kérdés egész Európa közvéleményét érdekli. E sirhoz nem szabad az amerikaiaknak hozza nyulniok, nem szabad megszentelteleníteniök.

Különben a havannai székesegyház nem zárandó helyé, harem látványos bódéva süllyed. Sorompókat fognak föllátni s a tömeg pénzért fogja nézni Havanna legnagyobb nevezettségét, Kolombus csontjait. Talán egy Barnum meg is veszi a halhatatlan tengerész hol e.ét, véggyárja vele Amerika városait s fejéért egy dollárért mutogatja, a Yankee-doodlé hangjai mellett. Az Antillák kerje a mi fajunknak roppant temetője. Ezerszáma nyugosznak itt a földet, melyet mi fedeztünk fel, melyet vérünkkel termékenyítettünk meg, nem hagyhatjuk el a nélkül, hogy Spanyolország legnagyobb férfiai közt a legdicsősége ebbnek hamvait Havannából el ne szállítsuk.

Nagyon ke. rü tragikum, hogy a spanyolok közül a virágzókból nem vihettek el magukkal mást, mint egy marék hamut s viszont az is jellemző rájuk nézve, hogy most ezzel a marék hamuval többet törődnek, mint országuk egész állapotával. Annyira a múltban él a nép s annyira szeret rágódní az ősi dicsőségen. Különben a pápa most nagyon jó szolgálatot tenne a spanyoloknak azzal, ha Kolombust a szentek közé avatná amit minden spanyol oly hön, epedve vár. Ha ezt a nemzeti hőst szentté avatnák (a hidalgók nem is akarnak arra gondolni, hogy Kolombus voltaképpen olasz ember volt), ez bizonyára nagy viasz lenne a mai szomorú napokban. Spanyolország amennyit veszítene a földön, annyit hódítana az égben. Egyéb hódításban úgy sem lesz többé osztályrésze.

Yvette és a plébános.

Ha Guy de Maupassant élne, most írhatna egy kis történetet ezen a cimen: »Yvette és a plébános.« Tetszenék neki a tárgy és a cselekmény színhelye. Mert tudjuk, hogy Maupassant szeretett a Szajna yachtozni és csónakázni és Meulan, az »Yvette és a plébános« című történet színhelye épen a Szajna partján fekszik.

Yvette, a kiról szó van, Yvette Guilbert, a híres chansonette. Aki a világ legsikamlósabb dalait énekli, a pikans »Malacz«-ot és a többi cochonerie-t és aki mégis a legjobb viszonyban van egyháza lelkészével, sőt segít neki egy kicsike kis templom fölépítésében.

A Szajna partján, nem messze Meulantól van egy kis háza és egy nagy, árnyas parkja. Onnan el lehet tekinteni Zola erdővezte Medanjiág és jobbra Meulan fehér halászkunyhóig. A meulani lelkész ritka ember. Egyike azoknak a tapasztalt és okos lelképásztoroknak, a kikben megvan az élet filozófiája. Meulan magas, széles vállú plébánosának szük a papi ruhája. Szereti az életet, a mozgást, a társaságot. Templomot épít és száz meg száz világi eszközt talál arra, hogy a hozzávaló költséget megszerezze. Hol hajókirándulást rendez, a Szajna zenével, frissítővel és lampionokkal, hol sorsjátékot és jótékony bazárt. Egy szép napon felkereste szomszédnőjét, Yvette Guilbertet és megkérte, hogy a párisi »Ambassadeurs«-ben adjon egy előadást a kis templom javára. Yvette nem kerette magát sokáig és a mauleni templom javára elénekelt a dalt a kis angol misékről, akik az állatkertben a legkényesebb kérdést intézik nevelőnőjükhöz. A meulani templomról nem lehet majd elmondani, hogy ajtatos khorálok között épült.

A templom készen áll, fehéren és tisztán emelkedik a Szajnaparti helység legszebb piacán, de tornya és barangja meg nincsen kifizetve. A plébános újra elment a szomszédnőjéhez és ketten megbeszéltek, mit lehetne tenni és a kis templom érdekében. Elhatározták, hogy Meulanban vásárt rendeznek. Yvette enekelni fog, sőt ennél többet is megígért. — Tehénistállójában — parkjának egy széles zugában, zöld legelők közt — családi öröme készültek. Ha az újszülött még kellő időben világra jő, Yvette följánlja a templomnak és a meulani vásáron kisorsoltatja.

A fiatal borjú szerencsésen megszületett. Mult vasárnap korra reggel fehérruhás leánykák és tejarcú ifjak ünnepelesen elkiserék Meulanba. Yvette a reggeli után néhány jó barátjával és ismerősével kocsin követte őket.

Meulanban nagy izgalom volt. Családok szépen kiöltözött gyerekekkel haladtak a régi hidon át az ünnepség színhelye felé. Az utcák fölött virág-guirlandok lógtak és rajuk himbalódtak üdvözlő feliratokkal. Egy barátságos, ősz szakálu villatulajdonos, aki komor perceiben négylabu ódákat ír a természethez, átengedte parkját a vásár céljaira.

A bejáratnál ott állott a tekintélyes külsejű plébános és kipirult arczezal fogadta Yvetteet a templom őrangyalát. Süvegét a hóna alatt tartotta kezében vastag nádbot volt fekete papi ornatusan pedig egy gomblyukban piros székfü díszlett. Megköszönte a borjút, dicsérte gyöngéd szépségeit és elmondta hogy egy kicsit durcaskodott, amiért kék virágokból font koszorút akasztottak a nyakába. Yvette fehér nyári ruhájában, fehér virágok, kerek szalmakalapjával a fején mosolyogva de méltóságteljesen halgatta a plébános jelezését.

Benn a rögtönzött kis színpadon egy tizenkét éves csodagyerek, a villatulajdonos fia egy barcarollet énekelt, azután egy másik meulani polgárnak a lánya, egy rövid ruhás bakfis elénekelt Yvette iránt való tiszteletből legvaskosabb dalát, a »Les enfants et les merres«-t. Mert a szent csel szentesíti az esküzt. Végül Yvette énekelt el másora legdiszkretebb dalait,

A ház mögött a réten bódék voltak felállítva és volt carousel babszínház, virág és legyezőtombola. A meulani nép mind ott volt, a férfiak arról beszélgettek, hogy Zola mennyit kap a szindikátustól, a gyermekek kalácsot ettek és az asszonyok nézték az Yvette nyári toilettjét. A plébános pedig mindenütt ott volt hol ezt meg azt a polgártársat ragadta karon s elvezette őket sorra minden bódéhoz, ahol kockát vetettek s egyéb szerencsejátékot üttek a jámbor célra.

És kisorsolták a borjút is, miután már megette a nyaka köré font virágkoszorút. Két

kis fiu vonszolta a réten át de a borju csak nehezen indult. A plébános arczáról csurgott a verejték, miközben nádbotjával gyöngéden simogatta a makranczos állatot. Dvette pedig a fehér napernyőjével toltta egyre előre Tout Meulau apraja nagyja követte és üzte.

A kék menyboltozat, amelyen apró ezüst felhők uszkáltak mosolygott a zöld Szajnavölgyre s a kts borjura. Van egy régi monda: szerinte azokban az ősi templomokban, melyeket pogányok építettek s a keresztény papok elvettek tőlük, ha leszál az alkony újra megcsendülnek a pogány bárdok dalaí Vajjon miféle pajkos dalocskák csendülnek meg a meulani templomban ha ráborul az alkony?

KÖZGAZD ASAG,

Sertés vásár.

aug. 11.

Kőbányai sertés piac. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon feüli sulyban 59—59½ krajczárig, közép (pkint 240—260 — kilogramm sulyban) 59—59½ krajczár Könnyü (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) 60—60½ krajc árig.

Sertés létszám: 1898. évi aug. 9-én — volt készlet 45.490 darab, 1898 aug hónap 10-én felhajtott 518 drb, 1898 aug hónap 10-én napján elszállított 267 darab 1898 aug. hó 10-ik napjára maradt készletben 45.741 darab. — A hizott sertés üzletirányzata csöndes.

Budapesti gabonatözsde.

aug. 11.

üzlet hivatalos árjegyzései a következők

B u n a	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg
Bánsági ó	76	—	80	00.00—00.00
»	77	—	81	00.00—00.00
»	78	—	82	—
Tiszavidéki ó	79	9.40—9.45	80	9.85—9.90
»	76	9.50—9.55	80	—
»	77	9.60—9.65	81	90.00—
Fcsvidéki ó	78	9.75—9.80	82	9.80—9.85
»	79	9.35—9.90	—	—
»	79	9.45—9.50	80	—
Fchermeyei ó	76	9.65—9.70	81	9.85—9.90
»	78	9.65—9.75	82	—
»	79	9.40—9.45	—	—
Bácskai ó	76	9.50—9.55	80	00.00—
»	77	9.60—9.65	81	0000—
»	78	—	82	00.00—00.00
Észak magy	79	—	80	—
»	78	—	81	—
»	79	—	81	—

	Min. hekt.-ben	Ar kilógram		Ar kilógram
Rozs elsőrendü új	70—72	7.10	7.15	
» másodrendü	—	7.00	7.50	
Árpa takarmánynak »	60—62	5.65	6.—	
» égetni való —	62—64	6.50	7.20	
» serfözdei —	64—66	7.50	8.50	
Zab — — — új	39—41	5.70	6.00	
Tengeri bánsági — új	—	5.05	5.10	
» más nemü »	—	11.75	12.25	
Hépeze bánsági	—	—	—	

CSARNOK.

Csóka Pista.

Csóka Pista azt tette: Bonnár Zsófit elvette, No, de bezeg megbánta, Hogy valaha úgy bolondult Utánna!

Telik az év, csak telik. Örömet hoz mindenik. Be-betekint a gölya. Szegény Pista! lesi-várja Aggódva.

Három évre háromszor Jött egy-egy kis »imposztor,» Ahogy öket az apja, Keservében ilyes névre Kapatja.

Megint telt, mult az idő... Leforgott két esztendő, Harmadikra a gölya Lett megint az István gazda Lakója.

„En uram, én Istenem! Nem tudom, mi lesz velem? Két esztendő — új c-ibe! — Azt se tom, hogy hányan vannak, Izibe?

Ha már rajtam a kezéd: Addig uram, le se vedd, Mig vagy tizenket óig Ez a népség már össze nem Verődik!”

S a jó Isten kedvében — Hogy panasza ne légyen — Adott neki egy rakást, Utoljára — ke kis piczi Raadást!

Zombor Elemér.

Szerkesztői üzenet.

Z. E. urnak Helyben. Beküldött költeményei közül sajnálatunkra kettő nem vált be a „Csóka Pista” cz. versét azonban, — mely a mértéket megüti — közöljük.

Mintegy 200 katasztrális hold prima homokbirtok, Debreczen környékén, közel a városhoz, a melyből 25, esetleg 30 hold kitünő fekvésű szőlőtelepnek legalkalmasabb, igen olcsó áron és kedvező feltételek mellett eladó. Értekezhetni Turai Farkas irodájában, Miklósu-utca, Turai-udvar.

Kiadó bolt.

A Nagy-Csapó-utca elején, a Csizmadia-szinnel szemben, a Zenede-épület alatti sarok helyen lévő **bolt kiadó**, ez jelenleg hentes üzlet, jó forgalmu hely, hol állandóan kenyér, zöldség s egyéb piac van s Debreczennek egyik legnagyobb, legélénkebb helye, akár hentes üzletnek, berendezéssel is, akár más üzletnek is alkalmas, tágas bolthelyiség jutányosan kiadó s azonnal átvehető.

Értekezni lehet ugyanott a tulajdonossal.

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Kölesén a valódi becsérték háromnegyed részéig 30—60 év közti időre **készpénzben**. Birtokos felmondhat, pénzintézet nem mondhat fel. Csekély kamattal toka is törlesztetik **Lebonyolítás leg-
-rövidebb idő alatt.**

— Convertálás belyeg- és illetékmentes. — **Semmi előleges költség.**

Minden felvilágosítás **díjmentes**. Beküldendő csakis: telekkönyvi kivonat és kataaszteri birtokir másolat. 40494

Ingatlan-és Jelzálog Forgalmi-Intézet.

Budapest, Váci-körut 39.

Intézetünk az egyedül, mely az ország minden megyéjéből, hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokok által **okmányszerűleg** ajánlja rem.

MI DOHÁNYOSOK

kinyilatkoztatjuk ezennel nyilvánosan és mind-azok, kik egy jó pipa dohányt szívni óhajtanak, tudtára adjuk, hogy ez csak a „**Mörathon**”-nál lehetséges.

Mi az «Mörathon»?

«**Mörathon**» aromatikus növény, amely a dohány közé kevertetik, a füstnek pompás illatot ad, amely a nicotín ártalmas hatását megszünteti és ezért egészséges.

Füstölők! Próbálatok a «**Mörathont**», kerjetez mindenütt «**Mörathont**», mert aki valaha «**Mörathont**» próbált, az «**Mörathon**» nélkül nem füstöl.

A dohánytözsdek kivételével mindenütt kapható. Ahol nincs rakár, 1 frt 26 kr. utánvétellel franco a fészétküldő által:

Mörath drogueriája

«**Zum Biber**», Gráz.

Viszonteladónak jövedelmező. Eredeti csomag 30 kr. Próbacsomag 10 kr. — Számtalan elismeres.

Főraktár:

Felix Griensteidl, Wien, I.,

3. Somenfelsgasse 7. Telefon 3491. sz.

Haszonbérleti hirdetmény.

A mélt. Gróf Csáky család bihari uradalmi birtokai közül a Kőrösszeg-Apáti község területén fekvő mintegy 1334. kat. hold szántó, kaszálló és legelőből álló gazdaság, gazdasági épületekkel együtt f. 1898. évi október hó 1-től 8 egymásután következő évre haszonbérbe kiadó.

Az évi haszonbéri összeg minimumát az eddig fizetett 14.500 frt évi bér képezi, melyen alól a birtok ki nem adatik. A haszonbérlet közelebbi feltételei alulírott uradalmi ügyésznél (Nagyvárad főutca 698. sz. a.) a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Haszonbérlet szándékozók felhívataknak, hogy haszonbérleti zárt ajánlataikat, melyekben a részletes feltételek ismerete és elfogadása világosan kiteendők, **f. 1898 évi augusztus hó 25-ik napjának délután 6 órájáig** alulírott uradalmi ügyészhez 500 frt bánatpénz kapcsában nyujtsák be. Az uradalom fenntartja magának a jogot a beérkezett ajánlatok közül belátása szerint választani.

Nagyvárad, 1898 évi aug. hó 10.

Dr. Fazekas Imre

a Gróf Csáky család bihari uradalmainak ügyésze.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Müsorok

Zárszámadások

Évi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörczimkék.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítása.

Rovatos ivenek, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.